

مقایسه تطبیقی اصول معماری و شهر سازی ایرانی - اسلامی و اصول حاکم بر توسعه پایدار

منصور منصوری

مربی گروه معماری دانشگاه فنی و حرفه ای، آموزشکده فنی پسران ایلام

چکیده

شهر سازی اسلامی نیز مانند خاستگاه آن یعنی دین مبین اسلام و فرهنگ شیعی پویا بوده و مدام روش - هایی نو فرا روی جوامع بشری عرضه می دارد و بیشتر یک فرآیند پویا و همه جانبه برای کمک به بشر در دستیابی به قرب الهی است نه یک محصول. در گذشته، شکل گیری شهرهای اسلامی بر اساس باورها و اعتقادات دینی و مذهبی صورت می گرفته است، در حالی که در عصر معاصر شهرهایی به وجود آمده اند که در آنها گاهاً این ارزشها نادیده گرفته شده اند. امروزه آداب شهر سازی اسلامی طبق فرهنگ ایرانی کمرنگ تر شده است و معماری بناها با نوعی رقابت و تقلید بر اساس اصول بیگانه مواجه است. توسعه پایدار واجد مفاهیمی با هدف بالا بردن سطح کیفی زندگی در تعامل با محیط زیست بشری است. در بحث توسعه پایدار به عنوان تلاشی غیر مخرب از نظر زیست محیطی، پویا از منظر اقتصادی و قابل پذیرش در اجتماع، تطابق آن با اصول و ارزشهای اسلامی کاملاً مشهود است. تا آنجا که شاید بتوان گفت شهر پایدار تنها تعریف معاصری از تجلی اسلام و ارزشهای اسلامی در اصول و قوانین شهری است. پژوهش حاضر از نوع توصیفی و تحلیلی می باشد که اطلاعات مورد نظر از طریق مطالعات کتابخانه ای، اسناد و مدارک گردآوری و جمع بندی شده است و هدف آن طرح و جمع بندی تعاریف شهر اسلامی، تحلیل مبانی شکل گیری و اصول سازمان یابی شهرها و بناهای سنتی اسلامی و مقایسه و مطالعه تفاوتها و شباهتهای اصول شهر سازی ایرانی - اسلامی و توسعه پایدار است. نتایج پژوهش به موارد متعددی اشاره دارد که در مقاله مشروحاً به آن ها پرداخته شده است.

واژگان کلیدی: شهر سازی اسلامی، شهر سازی ایرانی، توسعه پایدار، شهر پایدار